

דברי הסבר

הצעת חוק זה בא להסדיר את מינויים של פרקליט המדינה ומשנים לפרקליט המדינה, כמינויים בסמכות הממשלה, ומחל על מינויים אלו הסייגים (בדיקת המינוי בוועדת מינויים) המקובלים כיום במינויים מעין אלה.

חוק סדר הדין הפלילי מגדיר תובעים מטעם המדינה ומייחס להם תארים בהתאם לדרגותיהם, ביניהם: פרקליט המדינה, משנה לפרקליט המדינה, פרקליט מחוז, ומשנה לפרקליט מחוז. יתר המוסמכים לפעול כתובעים מוגדרים בתקנות שר המשפטים. החוק הנ"ל אינו קובע סדרים למינוי פרקליטים או תובעים אחרים.

מינוי פרקליט המדינה (בלבד) נכלל בתוספת ל"חוק שרות המדינה (מינויים) [נוסח משולב]", המגדיר את התפקיד כמינוי בסמכות הממשלה אך ללא הגבלת תקופת כהונה. בשנת 2004 החליטה הממשלה שיוקם ועדת איתור בראשות שופט שיציע מועמד או מועמדים לאישור הממשלה.

החוק הנוכחי משווה את הליך המינוי של פרקליטים בכירים להליך המקובל במינויים אחרים בסמכות הממשלה לתפקידים קובעי מדיניות: דהיינו, מינוי ראשוני על ידי הדרג המדיני, ואישור המינוי על ידי ועדת מינויים בודקת.

מוסד ועדת מינויים לבדיקת מינויים בסמכות הממשלה נקבע בהחלטת ממשלה מס' 345 מיום 14.09.99. הצעת החוק הנוכחית מעגנת את הליך הבדיקה בחקיקה ראשית.

המינויים מוגבלים לתקופה אחת של שבע שנים, כדי להבטיח אפשרות לריענון ושינוי מדיניות הפרקלטות מפעם לפעם. משנה לפרקליט המדינה יכול להתמנות לפרקליט המדינה.

הגדרת תפקידים אלה כמינויים בסמכות הממשלה נובעת מגישה ממשלית הגורסת כי נושאי תפקידים בשרות המדינה הקובעים מדיניות שלשם ביצועה היא נבחרה. פרקליט המדינה ומשניו קובעים בפועל חלק ניכר ממדיניות התביעה במדינת ישראל, הדורשת איזון בין הצורך להגן על הסדר הציבורי לבין זכויות הנאשם, העשוי לסבול ממגבלות חוקיות ומפגיעה בשמו הטוב מעצם הגשת כתב אישום, גם אם אין זאת כוונת הפרקליטות וגם אם יזוכה הנאשם בסופו של דבר בבית משפט.

בהתאם לגישה הממשלית המוזכרת לעיל, מינוי פרקליט המדינה והמשנה לפרקליט המדינה טעון אישור הכנסת.

השרים המופקדים על מינויי פרקליט המדינה והמשנים לו הם ראש הממשלה ושר המשפטים, בהסכמה, באישור פורמלי של הממשלה. הצעת החוק קובעת כי אם מי מהשרים המוזכרים בחוק נמצא בעצמו תחת חקירה פלילית, הממשלה תעביר את סמכות המינוי לשר אחר.

מינוי פרקליטי מחוז מופקד בידי שר המשפטים.

הצעת חוק כהונת פרקליטים—תשס"ו

1. **מינוי פרקליט המדינה ומשנה לפרקליט המדינה**
- (א) פרקליט המדינה והמשנה לפרקליט המדינה יתמנו על ידי הממשלה בהמלצת שר המשפטים וראש הממשלה, ועל מינוים לא תחול חובת מכרז לפי סעיף 19 לחוק שרות המדינה (מינויים).
- (ב) פרקליטי מחוזות בפרקליטות המדינה יתמנו על ידי הממשלה בהמלצת שר המשפטים, ועל מינוים לא יחול חובת מכרז לפי סעיף 19 לחוק שרות המדינה (מינויים).
2. **ועדת בדיקה**
- מינוי פרקליט המדינה, המשנה לפרקליט המדינה, ופרקליטי מחוזות טעון אישור ועדת מינויים המורכבת ממנכ"ל משרד המשפטים או נציגו, נציב שרות הציבור או נציגו, ופרקליט בכיר לשעבר שימנה שר המשפטים בהתייעצות עם נציב שרות הציבור.
3. **תקופת כהונה**
- (א) פרקליט המדינה והמשנה לפרקליט המדינה יתמנו לתקופה אחת של שבע שנים.
- (ב) יכול שמשנה לפרקליט המדינה יתמנה לתפקיד פרקליט המדינה.
- (ג) פרקליטי מחוזות יתמנו לתקופה של שבע שנים ויכול שיתמנו לתקופה שניה של שבע שנים.
- (ד) פרקליט המדינה, המשנה לפרקליט המדינה ופרקליטי מחוזות המכהנים במועד כניסת חוק זה לתוקף, רואים אותם כמי שהתמנו במועד כניסת החוק לתוקף.
- חלופה א'
- (ג) חוק זה לא יחול על מי שכיהן כפרקליט המדינה, כמשנה לפרקליט המדינה או כפרקליט מחוז בעת כניסת חוק זה לתוקף.
- חלופה ב'
4. **שימוע ואישור הכנסת**
- (א) מינוי פרקליט המדינה והמשנה לפרקליט המדינה טעון אישור הכנסת.
- (ב) שלישי מחברי ועדת החוקה, חוק ומשפט רשאים לפנות ליושב ראש הוועדה וליושב ראש הכנסת בבקשה להזמין את המועמד לתפקיד פרקליט המדינה או המשנה לפרקליט המדינה להעיד בפני הוועדה על דרכו בבמשפט ועל נושאים אחרים הקשורים לכשירותו לתפקיד. ביקשו זאת שלישי מחברי הוועדה כאמור, יופיע המועמד לתפקיד פרקליט המדינה או המשנה לפרקליט המדינה בפני הוועדה ויעיד כאמור לפני קיום הצבעת הכנסת לאישור מינויו.
5. **שר שמתנהלת נגדו חקירה פלילית**
- התנהלה חקירה פלילית נגד ראש הממשלה או שר המשפטים, סמכויותיו של הנחקר, לענין חוק זה, יועברו לשר אחר שהממשלה תמנה ושלא מתנהלת נגדו חקירה פלילית.